

Stichting Graeft Voort Jaarverslag 2018

Inhoud

- Voorwoord > 3
- 1** Bestuur en beheer > 4
- 2** Herinrichting > 5
- 3** Tentoonstellingen > 6
- 4** Museumuitgaven, lezingen & cursussen > 8
- 5** Educatie > 10
- 6** Collectie > 12
- 7** Evenementen > 13
- 8** Dienstverlening > 14
- 9** Graafs KazemattenMuseum > 15
- 10** Kennis- en informatiecentrum Ruimte > 17
- 11** Het Graafs Geheugen > 18
- 12** Vrijwilligers > 20
- 13** Bezoekersaantallen > 21
- Colofon > 23

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van 2018.

Het betreft een beknopte neerslag van een veelheid aan activiteiten die hebben plaatsgevonden. Met name de start van de herinrichting van het museum heeft de nodige aandacht gehad. Het betreft een taai project dat in de komende jaren vast en zeker zijn vervolg krijgt. Dat geldt ook voor de verdere inrichting van de kenniscentra. De adviezen aan de gemeente voor wat betreft project- en bouwontwikkeling hebben veel effect gehad. De activiteiten van het GHIEC hebben weer veel voor de gemeente Grave betekend. Vele bezoekers bezochten de cursussen en lezingen. Naast de immer evoluerende permanente tentoonstelling zijn de wisseltentoonstellingen ongekend succesvol geweest. Over al deze activiteiten wordt hier verslag gedaan. We wensen u namens bestuur en vrijwilligers veel leesplezier toe.

Harry Peppinck, voorzitter

Paula Brouwer, secretaris

De expositie over ballonvaart opende met het oplaten van ballonnen.

1 Bestuur en beheer

De werkgroep educatie kreeg aan het begin van het verslagjaar de vrijwilligersonderscheiding van de gemeente Grave, hierover nader in de paragraaf educatie.

In het bestuur leverde Frans Ekstijn zijn kwaliteitszetel educatie in. Hij blijft actief in de werkgroep educatie. Lia Peters verzorgt de communicatie van die werkgroep met het bestuur.

Er blijft grote behoefte aan nieuwe aanwas.

In 2019 krijgen beide musea een visitatie van de Museumvereniging. Het is de eerste keer dat deze periodieke controle plaatsvindt. Er is een nieuw beleidsplan geschreven en de punten waaraan door beide musea moet worden voldaan zijn in het bestuur aan de orde geweest. Deze worden vrijwel alle gedekt in het beleidsplan.

Bij het beheer baart de Hampoort zelf onverminderd zorgen. De scheuren in het gebouw zijn nog steeds voorwerp van onderzoek. Aan het eind van het verslagjaar werd begonnen met het herstellen van het leien dak. Dat was nodig in verband met een lekkage.

2 Herinrichting

Zoals eerder vermeld, heeft het bestuur in 2016 plannen ontwikkeld voor een herijking van het museum. Besloten werd de toeristische functie te versterken door een groter accent op de geschiedenis van Grave. De ruimte die nu wordt benut voor wisseltentoonstellingen zou beschikbaar moeten komen voor de permanente tentoonstelling. Die tentoonstelling zelf zou zich uit moeten breiden over zowel het oude als het nieuwe gedeelte. In de oudbouw (inclusief de grote stadsmaquette) maakt de toekomstige bezoeker kennis met Grave als vesting en met Grave binnen de vesting (gebouwen, straten, mensen). In de nieuwbouw wordt in de toekomst een chronologisch overzicht gepresenteerd van de geschiedenis van Grave vanaf de stichting van de stad tot nu.

De op basis van het gemaakte Bidbook gedane aanvragen voor subsidie lopen deels nog; andere zijn helaas afgewezen. Drie sponsors hebben al een bijdrage toegezegd. Eind 2018 was het herinrichtingsplan voor de oudbouw gereed. Ontwerpers zijn Weijsters & Kooij vormgevers. De teksten zijn geschreven door Leny van Lieshout onder toezicht van Leon Vankan en Frank Haans. In 2019 zal een sponsoractie worden gehouden onder de Graafse bevolking voor de verdere financiering van de herinrichting van de oudbouw. De gemeente Grave droeg in 2017 daar al substantieel toe bij.

In de oudbouw hangt nieuwe verlichting waardoor de gewelven beter uitkomen.

3 Tentoonstellingen

Jan Ketterings

Op 30 september 2017 begon in het museum de tentoonstelling (tot 28 januari 2018) Jan Ketterings, beeldhouwer en portrettist. Deze retrospectieve van het werk van Gravenaar Jan Ketterings (1932-2016) toonde een groot aantal beelden, reliëfs, portretten en tekeningen waarbij werk van hem dat in Grave te zien is bijzondere aandacht kreeg. De tentoonstelling was mede georganiseerd door Jans zoon Remco Ketterings en zijn kleinzoon Thijs heeft haar geopend. De vormgeving was van Weijsters en Kooij in samenwerking met Remco Ketterings. Speciaal voor deze tentoonstelling werd een stadswandeling ontwikkeld met bijbehorend gidsje langs Jans werk.

Poortwachter van de Republiek

Gelet op de Vestingdagen, die dit jaar in Grave werden gehouden, en op het bij dezelfde gelegenheid gehouden Historisch Spektakel over het beleg van 1674 is de tentoonstelling Poortwachter van de Republiek. Grave en de Zuiderwaterlinie ingericht. Deze tentoonstelling liep van 10 maart tot en met 6 mei 2018. Het beleg van Grave kreeg hierin vanzelfsprekend veel aandacht. Daarnaast werd geput uit materiaal van een eerder over de Zuiderwaterlinie gehouden tentoonstelling in Geertruidenberg. Een

Jan Ketterings aan het werk.

3 Tentoonstellingen

door het stedelijk adviesbureau West8 gemaakte maquette van het hedendaagse Grave was onderdeel van de tentoonstelling.

Lichter dan lucht

Van 26 mei tot en met 9 september organiseerde gastconservator Remco Ketterings, wederom in samenwerking met Weijsters & Kooij, een uitgebreide tentoonstelling over ballonvaart door de eeuwen heen, met als titel Lichter dan lucht, los van de aarde, ballonvaart van 1783 tot heden. Allerlei voorwerpen in verband met ballonvaart, van porselein tot een heuse mand toe waren er te zien. Tijdens de tentoonstelling vond het jaarlijkse Ballonfestival plaats, en bij die gelegenheid was het museum 's avonds geopend en werd er een ballonvaart verloot.

Archeologie in onze achterTuijn

Vanaf 6 oktober (tot 3 februari 2019) trad de Archeologische Werkgemeenschap Nijmegen als gastconservator op. De tentoonstelling Archeologie in onze achterTuijn. 50 jaar Archeologie Nijmegen en Omstreken wordt gehouden bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de AWN en toont een keur aan archeologica die door de AWN in de loop der jaren zijn opgegraven, met als grote inspirator Wim Tuijn.

4 Museumuitgaven, lezingen & cursussen

Museumuitgaven

In 2018 verscheen op veler verzoek een tweede druk van het boek Bridge Eleven is Ours.

Het verslag van het archeologisch onderzoek op en in het bouwterrein Hart van Grave, in 2018 elders gepubliceerd, is in het museum te koop.

Lezingen

De in 2018 gehouden lezingen worden verantwoord onder de kop Het Graafs Geheugen.

Muziek

Het Graafs Museum nodigde in 2018 muzikkenner Hans Terra uit om drie cursussen klassieke muziekgeschiedenis te vertellen. Niet alleen de muziek uit een periode of van een componist(en) staat in zijn cursus centraal maar ook de periode waarin de componist leefde. Documentaires en historische constructies gebruik de docent om de muziek in een context te zetten.

Vanaf 18 januari 2018 startte een cursus van vijf bijeenkomsten rond het thema Les Ballets Russes.

4 Museumuitgaven, lezingen & cursussen

De producties van Les Ballets Russes, onder leiding van Sergej Diaghilev, zijn van grote betekenis geweest voor de geschiedenis van het ballet en van de klassieke muziek in de 20ste eeuw. Vernieuwende choreografieën, compositieopdrachten aan een aantal meesters van de 20e eeuw, zoals Richard Strauss, Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinsky en anderen zijn daarvan de getuigen. De schilderkunst kreeg een impuls door de betrokkenheid van mensen als Picasso, Matisse, Delaunay en anderen. Ook dichters als Jean Cocteau en Apollinaire speelden een rol.

In een volgende serie van vijf bijeenkomsten vanaf 13 september vroeg Hans Terra aandacht voor componisten die reageerden op bijzondere en belangrijke gebeurtenissen in hun tijd. Muziek uit vier eeuwen, vaak met een dramatische, soms ook met een lichte toets. Met componisten als Clement Janequin, Johann Sebastian Bach, Joseph Haydn, Franz Liszt, Robert Schumann, Gustav Mahler, Dimitri Shostakovich en Kurt Weill.

In de laatste serie van vijf bijeenkomsten, vanaf 8 november, kwam de muziek van de beroemde componist Johann Sebastian Bach (geboren 1685). Aan de hand van vijfsterren-composities werd zijn leven doorlopen, met als leidraad het recente boek van Maarten 't Hart, BACH.

Daarnaast werd op 17 mei de gelegenheid geboden in het museum de opera Les Contes d' Hoffmann van Jacques Offenbach te zien en horen..

5 Educatie

Het verslagjaar 2018 was wederom een zeer succesvol jaar voor de werkgroep educatie.

We begonnen het jaar meteen al heel goed, omdat we tijdens de Nieuwjaarsreceptie van de gemeente Grave 'd'n Opsteker' - de vrijwilligersonderscheiding die de gemeente Grave jaarlijks uitreikt - kregen voor onze werkzaamheden om de jeugd kennis te laten maken met het Graafs Museum en het Graafs Kazematten-Museum. Voor onze werkgroep was dat een heel groot compliment en we zijn er dan ook erg blij mee!

Daarna volgde in maart de feestelijke opening van de Archeologische Tuin door wethouder Jeroen Joon. Bij de opening waren ook de mensen van de dienst Gemeentewerken aanwezig die de tuin vakkundig voor ons hebben aangelegd. De tuin is in 2018 al door vele kinderen bezocht o.a. ook tijdens de Vestingstedendagen op 7 en 8 april en tijdens de Nationale Archeologie Dagen op 12, 13 en 14 oktober. Doordat we op de landelijke website van deze organisatie vermeld stonden met onze activiteiten in de Archeologische Tuin, kregen we bezoekers uit de hele provincie en zelfs daarbuiten en iedereen was erg enthousiast.

5 Educatie

Gedurende het gehele jaar hebben we zo'n 50 schoolklassen mogen ontvangen in ons museum voor allerlei activiteiten zoals: wandelingen met gids door de binnenstad, presentaties o.a. Willem van Oranje en zijn betekenis voor Grave, Strijden tegen water – vroeger en nu- en Hoe leer je als je slecht of niet kunt zien. Ook werd er gebruik gemaakt van ons activiteitscircuit in het museum om te ervaren hoe het is om conservator te worden voor één dag. In totaal hebben zo'n 1000 kinderen één of meerdere activiteiten meegemaakt.

In 2018 is het idee geboren en de aanzet gemaakt voor de ontwikkeling van een lesplan wat we in september 2019 - tijdens de herdenking van 75 jaar bevrijding van Grave - aan de basisscholen van Grave gaan aanbieden. Dit lesplan zijn we aan het ontwikkelen in samenwerking met Erfgoed Brabant. Zij nemen alle kosten voor hun rekening. Het zal gaan over een aantal belangrijke beslissingen die enkele Graafse personen hebben moeten nemen voor hun eigen lijfsbehoud of dat van anderen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

6 Collectie

In 2017 werden t.b.v. de collectie gekocht:

- Belegeringsprent van het beleg van 1674, achttiende eeuw, Frans, oudtijds gekleurd
- G. Groeneveld, Nach Holland. De meidagen van 1940 door Duitse ogen, boek
- Belegeringsprent van het beleg van 1602, scan met reporecht, Tilburg University G 67 1602 (18)
- Stadsgezicht van Grave door Valentijn Klotz, 1675, scan met reporecht, British Museum
- Vier eeuwen militaire inundaties rond 's-Hertogenbosch, diverse auteurs, boek
- Schilderij van de in Grave geboren kunstschilder Bob Janssen
- Zilveren armband met roosgeslepen granaten van de Graafse goudsmid H.J.P. van Haaren

De volgende schenkingen werden ontvangen:

- Paardenhoofdstel, door H. Raaijmakers, Schaijk
- Correspondentie van huisarts J. Kanters, J. Bossink, Ootmarsum
- Bronzen penning met daarop Willem III en het beleg van Grave 1674, H. Smits, Grave

- Silhouet van de stad Grave in lood, R. Verhaak, Wijchen
- Protestantse kerk te Grave door F. v/d Putten, C. Mutsaers, Grave
- Het huis Walter in de Oliestraat door F. van der Putten, C. Mutsaers, Grave
- De Brugpoort te Grave door H. Spilman, P. Reinders, Oss, namens de erven van J. Reinders en L. Reinders-Janssen
- De St. Elisabethkerk en het stadhuis door H. Spilman, idem
- Vestingplattegrond omstreeks 1160 uit Topografia Germaniae Inferioris, idem
- Vestingplattegrond 1602 uit L. Guicciardini, idem
- Aquarel van de Mariakapel, L. van Lieshout, Grave
- Paneel van een tabernakel uit de St. Augustinuskerk te Nijmegen, J. Arens, Cuijk

7 Evenementen

Nederlandse Vestingstedendagen 2018 Grave

Het Graafs Museum werkte in april mee aan de landelijke Vestingdagen 2018 en het Historisch Spektakel 2018 door een speciale tentoonstelling, door het museum gratis open te stellen en rondleidingen te houden door de onderaardse gang. Ook tijdens het Monumentenweekend waren het museum en de onderaardse gang gratis open. Op 13, 14 en 15 oktober bood het museum gastvrijheid aan de jaarlijkse Archeologiedagen.

Avondopenstellingen

Tijdens het Graafse Ballonnenfestival (10 en 11 augustus) was het Graafs Museum 's avonds geopend. Dat was ook het geval, met veel succes, tijdens de Graafse Lichtjesavond op 14 december.

Jaarvergadering KNMPG

De jaarvergadering van het Koninklijk Nederlands Munt- en Penningkundig Genootschap werd dit jaar op 29 september 2018 in Catharinahof in Grave gehouden. Leny van Lieshout hield er een inleiding over de geschiedenis van Grave en die van het museum waarna de leden van het KNMPG in het museum een pop-up tentoonstelling bezochten van een spectaculaire

Martien Koolen in de Archeologische tuin tijdens de Vestingstedendagen.

middeleeuwse muntvondst in Beugen, met assistentie van twee Cloveniers voor de beveiliging.

Zie hoofdstuk 9 voor evenementen, (mede) georganiseerd door het Graafs KazemattenMuseum.

8 Dienstverlening

Via info@graafmuseum.nl werden ook dit jaar weer allerlei vragen en verzoeken afgehandeld over een diversiteit aan onderwerpen. Zie de hoofdstukken over het Kenniscentrum en Het Graafs Geheugen voor vragen via die centra.

Jan Timmermans was de drijvende kracht achter een nieuw oorlogsmonument (ontwerp: Niel-Jan Weijsters) in Keent voor verzetsstrijder Piet Hoekman. De plaatsing daarvan trok veel publiek.

Leny van Lieshout verleende assistentie aan de uitwerking van het archeologisch onderzoek naar Hart van Grave door Jeroen Oosterbaan e.a. en schreef mee aan teksten voor de carillontoren en het bezoekerscentrum Zuiderwaterlinie.

Bram Grisnigt en Wobine Buijs, burgemeester van Oss, onthullen het monument in Keent.

9 Graafs KazemattenMuseum

2018 was wederom een goed jaar voor het Graafs Kazematten-Museum (GKM).

Bezoekersaantallen

Het bezoekersaantal was ten opzichte van het voorgaande jaar met een kleine 50 teruggelopen. Dit vindt zijn oorzaak in het stoppen van enkele suppoosten en weekenden met slecht weer waardoor de Kazematten niet open konden. Het aantal bezoekers bleef steken op 2.513 tegen 2.553 in het jaar daarvoor.

Evenementen

Het Multi Period Event werd deze keer gelijk met het Historisch Spektakel en het Vestingsteden weekend georganiseerd. Dit betekende een nog grotere deelname en grotere bezoekersaantallen op het Visio-terrein.

Voor het bevrijdingsweekend werd weer een kampement in de stijl van 1944 opgebouwd bij het gemaal van Sasse. Tijdens de rondrit door de binnenstad, die mede mogelijk was gemaakt door de middenstand, werd op de markt en bij Catharinahof een stop ingelast. Bij het Catharinahof werd aan de re-enactors een kop

9 Graafs KazemattenMuseum

koffie aangeboden. De bewoners stelden het zeer op prijs en er werden weer verhalen uit de oorlog uit de kast gehaald. De herdenking op 17 september had deze keer een extra tintje gekregen. Enkele weken van te voren werd al een bezoek aangekondigd van de Ambassadeur van de USA Pete Hoekstra. Met hem kwamen diverse hoge officieren van het Amerikaanse leger mee waaronder de 4-sterren generaal Scaparotti, commandant van de Amerikaanse troepen in Europa. Tevens was er weer een vertegenwoordiger van de Britse ambassade aanwezig. Na afloop werd door de Amerikanen nog een bezoek gebracht aan het GKM en werd een toelichting gegeven op de tentoonstelling. Het GKM heeft ook meegewerkt aan een eredienst voor de laatste para die bij Grave gevochten heeft George Roth. Op het moment dat de begrafenis plaatsvond in Amerika werd bij het monument een ceremonie gehouden waarbij de rede hier maar tegelijkertijd ook in Amerika werd uitgesproken. Als dank voor de gastvrijheid die we verscheidene keren aan George hebben mogen geven heeft hij ons, postuum, enkele belangrijke stukken geschonken. Te denken valt aan zijn jack, zijn cap, onderscheidingstekens en een foto van de gehele E-Company voor het vertrek in Amerika in 1944. Dit alles zal voor het volgende seizoen een prominente plaats krijgen in Kazemat Zuid.

Collectie

De collectie heeft het afgelopen jaar geen wijzigingen ondergaan. Maar zoals reeds aangehaald zal dit in het komende seizoen zeker wel weer het geval zijn.

2019

Voor het jaar 2019 staat onder andere het evenement Market Garden 2019 op de rol in de vorm van een groot kampement met displays en een goed educatief programma voor de scholen in de omgeving. Hiervoor zullen nog wel de nodige financiën bij elkaar gezocht moeten worden.

Op 30 maart zal het Graafs KazemattenMuseum weer haar deuren open voor een nieuwe seizoen, met enkele nieuwe suppoosten.

10 Kennis- en informatiecentrum Ruimte

Het Kenniscentrum focust op communicatie en informatie over bouw- en cultuurhistorische onderwerpen in Grave en haar kerkdorpen. Daar waar nodig is het Kenniscentrum kennispartner voor particulieren en gemeente. Voorzitter Piet Zelissen, inhoudelijk coördinator Frank Haans en de leden Jan Timmermans, Peer van de Weem, Tiny van Tuyn, Herman Busch en Mirjam Schouten spreken daarvoor met betrokken personen/instanties. Sinds eind 2018 is ook Jeroen van der Eerden (als voorzitter wijkraad binnenstad en penningmeester Stichting Behoud- en herstel Historisch Groen Grave betrokken bij de visie-ontwikkeling voor herinrichting van het Visio-terrein) lid van het Kenniscentrum.

Gesproken is in 2018 behalve met burgemeester Roolvink en Penne Hangelbroek (vestingvisie Buro West8) met Stichting Graeft Voort-voorzitter Harry Peppinck, kwartiermaker duurzaamheid Peter Linders, wethouder Ben Peters en de kwartiermakers binnen de Drie-eenheid Velp: Mark van der Linden (Emmausklooster) en Babs Jasper (kasteelklooster Bronckhorst).

Concrete acties in 2018: organisatie van een expositie met inspraakmogelijkheid over de Vestingvisie (bibliotheek), excursie voor raadsleden door De Drie-eenheid Velp en een serie

architectuur-lezingen over Grave (bibliotheek), actualisatie van de gemeentelijke Monumentenlijst, een aanmoedigingsbrief aan de nieuwe raad/college van B & W, toezegging medewerking aan een plan van aanpak voor inwoners voor verduurzaming van woningen, bijdrage aan de opstelling van een historisch dakenplan, publicatie over de toeristische kansen van een loop-/fietsbrug naar de Hampoort, communicatie-ondersteuning in het vlottrekken van een impasse over voortzetting huurcontract van het Emmausklooster.

11 Het Graafs Geheugen

In 2017 is Het Graafs Geheugen (volledig: Het Graafs Historisch en Hedendaags Informatie- en Educatiecentrum) in de bibliotheek van Grave opgestart. Er is in de linkerhoek een open, maar toch aparte ruimte gerealiseerd waar de vrijwilligers van het Brabants Historisch Informatie Centrum en de vrijwilligers van Graeft Voort onderdak hebben gevonden. Tegen de wanden die de hoek vormen, zijn boekenkasten opgesteld met daarin de belangrijkste boeken uit de vroegere collectie van de locatie Grave van het BHIC. In dit deel van de bibliotheek werken vrijwilligers van het BHIC sinds 3 maart 2017 aan het digitaliseren van gegevens over de regionale geschiedenis, met name notariële en schepenakten. Daarnaast is er een eigen werkplek voor de vrijwilligers van Graeft Voort. In het verslagjaar is het op 1 december 2017 begonnen Graafs Spreekuur voortgezet. De belangstelling was wisselend; men moet er nog aan wennen. Ook enkele toeristen hebben het spreekuur bezocht, dit via het Toeristisch InformatiePunt Grave. Er wordt met name gemikt op kinderen en jongeren die een spreekbeurt willen houden of een werkstuk willen maken over de Graafse geschiedenis. Daartoe zijn er op de Graafse scholen posters verspreid.

Sander Wassing

Lezingen

Er zijn in het verslagjaar in de bibliotheek vanwege Het Graafs Geheugen drie verschillende lezingen gehouden: Drs. Sander Wassing hield op zondag 18 maart een lezing over over het voorspel van de Tachtigjarige Oorlog, meer in het bijzonder over Grave en Alva's Raad van Beroerten.

11 Het Graafs Geheugen

Winnares van de Libris Geschiedenis Prijs 2017 Carolijn Visser hield op 18 mei een lezing over haar boek Selma. Aan Hitler ontsnapt, gevangene van Mao.

De bekende kinderboekenschrijver Jacques Vriens hield op 29 september een kinderlezing waarin hij voor een enthousiast publiek hij in geluid en tekst twee sprookjes navertelde.

Deze lezingen zijn met 40-50 toehoorders goed bezocht. Biblioplus zorgde voor koffie en thee.

Cursussen

- In het voorjaar van 2019 (19 en 26 maart, 9, 16 en 23 april, 19 mei) is door inleiders van Graeft Voort de basis cursus Gravelogie uit 2018 herhaald met als thema's Grave en het water, Grave onder de grond, In Grave aan de macht, Grave en het geloof en Grave tussen en in de Wereldoorlogen. Daaraan gekoppeld waren er twee rondleidingen, in respectievelijk de Bagijnenkerk en de Sint-Elisabethkerk. De cursusavonden konden ook per keer worden bezocht. Er waren gemiddeld 40 bezoekers per lezing verdeeld over in totaal 165 personen. Ook hier zorgde Biblioplus voor koffie en thee.
- Op grond van een enquête bij de bezoekers van de basis cursus is in 2019 een vijfdelige cursus Gravelogie Twee gegeven (10, 17 en 24 september, 1 en 8 oktober) met als thema's Graafse straatnamen, De archeologie van het Bagijnhof, Grave en zijn instituten, De vesting Grave en Grave en de Zuiderwaterlinie, met als inleiders Jan Tim-

mermans, Martien Koolen, Leny van Lieshout, Frank Haans en Henk Buijks. Frank Haans verzorgde de bijbehorende stadswandeling. Ook hier gemiddeld 40 deelnemers, koffie en thee verzorgd door de bibliotheek.

- In het late najaar (23 en 29 oktober, 5 en 19 november) volgde een cursus architectuur met als inleiders Frank Haans (De drie spitsen in Velp), Penne Hangelbroek (Het maken van de vestingvisie), Hilde de Haan en Ids Haagsma (Jan de Jong) en Pieter van der Hulle en Piet Zelissen (Ralph Erskine). Een geplande lezing over Hart van Grave door Robert Osinga is wegens ziekte verplaatst naar 2019. Bij al deze lezingen zorgde de bibliotheek Grave opnieuw voor koffie en thee. Architect Peer van de Weem van het Kenniscentrum Ruimte hield op 8 december een architectuurwandeling voor deelnemers aan de cursus. Wederom 40-45 deelnemers.

De samenwerking met de bibliotheek liet niets te wensen over.

12 Vrijwilligers

Ook dit jaar hebben enkele vrijwillige suppoosten wegens drukke werkzaamheden afscheid genomen van het museum. Gelukkig waren er ook nieuwe aanmeldingen. Het blijft echter moeilijk om de roosters voor de weekenddiensten rond te krijgen. Dat is des te moeilijker voor de vervanging van de beheerder bij ziekte of verlof op werkdagen. Nieuwe vrijwilligers zijn dan ook van harte welkom. Alles bijeengenomen zijn er rond het museum en het Kazemattenmuseum een vijftigtal vrijwilligers aan het werk.

13 Bezoekersaantallen

	2018		2017	
	Hampoort	Kazematten	Hampoort	Kazematten
	<u>5.686</u>	<u>2.579</u>	<u>5.823</u>	<u>2.535</u>
Totaal				
Naar tarief				
Museumkaarthouders	1.389	–	1.174	–
Betalend	2.580	1.362	543	1.263
Gratis	1.717	1.217	1.622	1.272
Naar leeftijd				
Volwassenen	3.986	1946	4.852	1.959
Jongeren t/m 17 jaar *	1.700	633	971	576
* waarvan via scholen	1.035		792	180
Per maand				
Januari	231	–	123	–
Februari	236	–	270	–
Maart	520	60	384	–
April	1.240	275	1.435	284
Mei	633	449	771	433
Juni	316	414	321	174
Juli	234	232	300	263
Augustus	382	218	352	334
September	868	801	869	752
Oktober	459	130	441	259
November	413	–	421	–
December	154	–	136	36

13 Bezoekersaantallen

	2018	
	Hampoort	Kazematten
Totaal	5.686	2.579
Per tentoonstelling / evenement		
Jan Ketterings, beeldhouwer/portrettist (1 januari - 9 maart)	542	
Poortwachter van de Republiek (10 maart - 25 mei)	1.541	
Lichter dan lucht (26 mei - 5 oktober)	1.698	
Archeologie in onze achterTuijn (6 oktober - 31 december)	966	
Museumweekend (7+8 april)	555	
Ballonfestival (8+9 september)	384	
Per dag		
Zondag	1.628	1.221
Maandag	245	0
Dinsdag	427	163
Woensdag	564	107
Donderdag	1.079	79
Vrijdag	409	0
Zaterdag	1.334	1.009

Het financieel jaarverslag 2017 van Stichting Graeft Voort is te raadplegen op www.graafsmuseum.nl

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van:

Stichting Graeft Voort

St. Elisabethstraat 10 A

5361 HK Grave

info@graafsmuseum.nl

www.graafsmuseum.nl

 /graafsmuseum

Tekst

Stichting Graeft Voort, 2019

Foto's

Werkgroep educatie, Henk Smits (collectie), W&K, e.a.

Ontwerp en opmaak

Weijsters & Kooij vormgevers